

До 70-річчя академії

працівників до розбудови виховного простору як інтегративного чинника соціалізації підростаючого покоління»;

– теоретичне обґрунтування, розробка та апробація ефективних моделей (організаційно-педагогічних умов, технологій, методик) виховання сучасної учнівської молоді на базі обласних, всеукраїнських експериментальних майданчиків;

– забезпечення організаційно-методичним супроводом реалізацію міжнародних освітніх проектів, програм на базі загальноосвітніх навчальних закладів області;

– популяризація високоефективних підходів, технологій та методик виховання сучасної учнівської молоді через різноманітну видавничу продукцію, виступи на міжнародних, всеукраїнських та обласних конференціях, а також під час лекційних і практичних занять;

– налагодження співпраці з Інститутом проблем виховання Національної академії педагогічних наук України.

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ТА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ*

Кафедра теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання була створена у вересні 1994 року. З перших днів діяльності кафедри було визначено пріоритетні напрями діяльності, що і зараз базуються на принципах науковості, системності, прогностичності. Робота кафедри насамперед спрямовується на якісне забезпечення процесу підвищення професійного рівня слухачів курсів підвищення кваліфікації, формування наукового світогляду спеціалістів, які працюють у галузі дошкільної та початкової освіти, удосконалення їх теоретичної й методичної підготовки, професійного самовдосконалення.

Протягом 1994–2006 років кафедру очолювали: доктор педагогічних наук, професор Борис Макійович Андрієвський; з 2006 по 2010 рік – кандидат психологічних наук, доцент Ірина В'ячеславівна Воронюк. З вересня 2010 року кафедру очолює кандидат філологічних наук, доцент Тетяна Вільямівна Комінарець.

Станом на 2014 рік на кафедрі теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання працюють: кандидат філологічних наук, доцент Тетяна Вільямівна Комінарець; кандидат психологічних наук, доцент Ірина В'ячеславівна Воронюк, кандидат педагогічних наук Ольга Володимирівна Стребна; кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна Іванівна Туркот; старші викладачі: заслужений учитель України Ганна Олександрівна Соценко, Людмила Петрівна Марецька, Лариса Анатоліївна Фоміна; викладачі Ірина Миколаївна Раєвська та кандидат педагогічних наук Ірина Олександрівна Шиманович.

Кафедра бере участь у розробці та впровадженні в на-

---

* Укладач Комінарець Т.В.

До 70-річчя академії

вчальний процес курсів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів та педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів загальношкільської науково-дослідної теми «Теоретико-методологічні основи вдосконалення системи освіти з поліпшення її кадрового забезпечення».

До кожного нового навчального року розробляється та затверджується нова тематика навчальних занять працівників кафедри теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання для слухачів курсів підвищення кваліфікації, а саме «Упровадження Державного стандарту загальної початкової освіти в практику роботи середньої школи», «Шляхи вирішення проблеми наступності між дошкільними навчальними закладами та початковою школою», «Сучасні аспекти мовленнєво-методичної підготовки вчителя початкових класів», «Актуальні питання викладання освітньої галузі «Природознавство» в початковій школі», «Особливості реалізації нової базової програми з математики за новими Державними стандартами початкової освіти», «Теоретичні та методичні засади превентивного та морального виховання учнів початкової школи» тощо. Тематика занять спрямовується на психолого-педагогічну допомогу педагогам регіону, ознайомлення їх з основами організації та проведення наукових досліджень, інноваційними освітньо-педагогічними технологіями, шляхами вдосконалення навчально-виховного процесу в дитячих дошкільних закладах та початковій школі, підвищення кваліфікації та педагогічної майстерності викладачів.

Науково-педагогічні працівники кафедри організують і проводять низку різноманітних заходів для педагогів області, а саме: конференції, семінари, педагогічні читання, круглі столи, фестивали педагогічних ідей тощо. Так, у 2005 році організовано та проведено обласну науково-практичну конференцію «Формування адекватної самооцінки молодшого школяра як фактор соціалізації особистості» та обласні педагогічні читання «Фундатор українського дошкілля: Софія Русова». У рамках наукового дослідження кафедри (2006–2009 роки) «Оптимізація професійної компетентності вчителів початкових класів та педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти» науково-педагогічні працівники організували й провели обласні науково-практичні конференції «Проблеми компетентності в системі дошкільної та початкової ланок освіти» (травень 2007 року), «Професійна компетентність учителя початкових класів та педагогічного працівника дошкільного навчального закладу» (червень 2008 року) та обласні педагогічні читання «Використання ідей гуманної педагогіки Я. А. Коменського в сучасній українській школі (до 415-річчя від дня народження)» (квітень 2007 року), «Упровадження педагогічних ідей К. Д. Ушинського в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах (до 185-річчя від дня народження)» (березень 2009 року).

До 70-річчя академії

З 2010 року кафедра працює над новою науково-методичною темою «Удосконалення фахової майстерності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів і вчителів початкових класів у системі післядипломної освіти». Згідно з цією темою організовані та проведені наступні науково-практичні конференції: «Психолого-педагогічні умови реалізації компетентісно орієнтованого підходу в системі підвищення кваліфікації вчителів початкових класів та педагогічних працівників ДНЗ» (травень 2010 року), «Особливості формування гуманістичних підходів і доступності дошкільної освіти» (березень 2011 року), «Усебічний розвиток гармонійної особистості дошкільника та молодшого школяра в умовах сучасності», у рамках конференції з метою підвищення статусу школи в житті дитини була проведена акція «Я – школярик» (травень 2012 року). Науково-педагогічні працівники кафедри взяли участь у підготовці та проведенні Міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні засади діяльності фахівця: історія, теорія, практика» (травень 2013 року). За цей час працівниками кафедри були організовані та проведені наступні педагогічні читання, на яких були висвітлені найбільш цікаві та актуальні психолого-педагогічні ідеї сучасності та минулих часів: «Українська модель школи М.Монтессорі» (до 140-річчя від дня народження)(квітень 2009року), «Гуманна педагогіка. Філософія Симона Соловейчика» (грудень 2011 року), «Український просвітитель-гуманіст, філософ, педагог Г.Сковорода» (290 років з дня народження) (лютий 2012 року), «Аксіологія педагогічної думки Л.М.Толстого» (до 185-річчя від дня народження) (листопад 2013 року). Результатом проведення цих заходів стало видання збірок матеріалів, підготовлених науково-педагогічними та педагогічними працівниками кафедри, методистами, учителями початкових класів та педагогічними працівниками дошкільних закладів.

«Действительно гуманная педагогика – это та, которая в состоянии приобщить детей к процессу созидания самих себя» (Ш.О. Амонашвілі). Саме ці слова надихнули науково-педагогічних працівників кафедри, методистів науково-методичних лабораторій початкової освіти та дошкільного виховання на організацію авторського семінару видатного педагога сучасності, гуманіста Ш.О. Амонашвілі, який відбувся в лютому 2013 року й зібрав численних прихильників гуманної педагогіки.

Кожний член кафедри, який має науковий ступінь, працює над індивідуальною науковою темою: Т.В.Комінарець – «Особливість інтерактивного навчання в початковій школі як невід’ємна складова особистісно орієнтованого освітнього процесу», І.В.Воронюк – «Розвиток творчого потенціалу молодших школярів»; Т.І.Туркот – «Професійно-педагогічна підготовка до превентивного виховання дітей і молоді»; О.В.Стребна – «Підготовка вчителів початкових класів у післядипломній освіті»

До 70-річчя академії

до громадянського виховання учнів у позаурочній діяльності»; І.О.Шиманович – «Підготовка педагогів до використання інноваційних педагогічних технологій у процесі профільного навчання».

Наукова робота – це один із важливих аспектів роботи кафедр, тому науково-педагогічні працівники допомагають школам області та міста в проведенні всеукраїнських і обласних експериментів. Тематика їх дуже широка, а саме: «Реалізація принципу наступності особистісно орієнтованого навчання за програмою всебічного розвитку дитини «Крок за кроком» – ЗОШ №1 м.Каховка (О.В. Стребна), «Формування психосоціальної компоненти здоров'я дітей дошкільного віку» – Станіславський ДНЗ Білозерського району (Т.І.Туркот), «Інноваційна діяльність освітньої мережі м.Нова Каховка щодо впровадження здоров'язбережувальних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах» міський методичний кабінет м.Нової Каховки (Т.І.Туркот), «Формування здоров'язбережувальної компетентності вчителів і учнів в початковій школі» ЗОШ I ступеня № 25 Херсонської міської ради (Т.В.Комінарець), «Реалізація принципу наступності особистісно орієнтованого навчання за програмою всебічного розвитку дитини «Крок за кроком» – ЗОШ №1 м. Нової Каховки (О.В. Стребна), «Психолого-педагогічні умови інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі» ЗОШ №4 Херсонської міської ради (О.В. Стребна). З 2012 року кафедра бере участь у Всеукраїнському експерименті «Дидактико-методична система розвитку дитячої творчості в межах навчально-виховного процесу дошкільного та загальноосвітнього закладу» в Херсонській загальноосвітній школі I-III ступенів №46 Херсонської міської ради, Скадовській гімназії, Цюрупинській спеціалізованій школі I-III ступенів №4 та Цюрупинському дошкільному навчальному закладі №3; Великоолександрівській ЗОШ №2 та Великоолександрівському ДНЗ №2 (науковий керівник доктор педагогічних наук, професор О.Я. Митник, науковий консультант кандидат психологічних наук, доцент І.В.Воронюк, методичний консультант завідувач науково-методичної лабораторії дошкільного виховання та початкового навчання Т.В. Киричук).

За результатами науково-експериментальної роботи та для їх розповсюдження створені обласні науково-методичні лабораторії «Науково-педагогічний проект «Росток» – ЗОШ №50 (О.В.Стребна), «Упровадження програми всебічного розвитку дитини «Крок за кроком» – Скадовська гімназія (науковий керівник – Т.В.Комінарець, методичні консультанти – О.В.Стребна, Г.О.Соценко).

Науково-педагогічні працівники кафедри є активними учасниками численних міжнародних та регіональних заходів: конференцій, педагогічних читань, форумів тощо.

Постійно на кафедрі проходять апробацію авторські програми спецкурсів, факультативів. Працівники кафедри рецензу-

До 70-річчя академії

ють рукописи підручників: для учнів 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською та російською мовами, висновки проаналізованих підручників надіслано в Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, а саме:

- «Трудове навчання» (автори: І.М.Веремійчик, В.П.Тищенко) – О.В. Стребна;
- «Литературное чтение» (І.М.Лапшиної, Т.Д. Попової) – І.М. Раєвська;
- «Литературное чтение» (Н.В.Гавриш, Т.С.Маркотенко) – Т.І. Туркот.

Тетяною Іванівною Туркот здійснено рецензування авторської програми спеціального курсу «Змеєнавтика в учбово-воспитательном процессе начальной школы» (автор О.П.Зверик); здійснено редагування методичного посібника «Формування психосоціальної компоненти здоров'я дітей дошкільного віку засобами здоров'язбережувальних технологій» (Д.С. Грись).

Тетяною Іванівною Туркот та Тетяною Вільямівною Комінарець здійснено рецензування наукової статті заступника директора ЗОШ I ступеня № 25 Наталі Піддубної «Моніторингові дослідження як чинник впливу на формування здоров'язбережувальних компетенцій учнів початкової школи».

Тетяною Вільямівною Комінарець складені рецензії на навчальний посібник «Екологічна освіта в Україні та зарубіжних країнах» (авт. Т.І. Туркот, магістрант А.О. Василенко), на матеріали творчої групи «Розвиток особистості дитини від народження до 7 років» (укл. І.В.Воронюк); на програму спецкурсу «Народознавство» для учнів 1-4 класів (авт. М.І. Резніченко, Станіславська ЗОШ).

Ольга Володимирівна Стребна підготувала рецензії на експериментальну програму реалізації комплексного підходу до формування психосоціальної компоненти здоров'я дітей дошкільного віку «Нехворійко» (укладачі: Л.Г. Кисла, С.Я. Москаленко, Н.В.Кисла); на навчальний посібник «Формування психосоціальної компоненти здоров'я дітей дошкільного віку засобами інноваційних здоров'язбережувальних технологій» (Т.І. Туркот, Н.Г. Кисла та ін.).

Ірина Миколаївна Раєвська провела редагування навчально-дидактичного забезпечення занять з розвивально-навчального курсу математики для учнів 1-4 класів. (авт. Г.С. Сечна, учитель початкової школи Бериславської ЗОШ №3).

І це невелика кількість прикладів тісної співпраці кафедри зі школами області тільки за 2013 рік.

Одним з напрямів роботи науково-педагогічних працівників кафедри теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання та **відділу дошкільного виховання та початкового навчання** залишається науково-методична робота.

Навчально-методичний кабінет дошкільного виховання був створений у 1944 році. Біля витоків нинішньої

До 70-річчя академії

науково-методичної лабораторії дошкільного виховання стояла ціла плеяда висококваліфікованих працівників: Тамара Миколаївна Бондаренко (1948–1956), Надія Захарівна Лавриченко (1956–1972), Євгенія Прокопівна Рогачова (1964–1967), Лариса Сергіївна Ткаченко (1967–1969), Таміла Василівна Нетилько (1969–1974), Таміла Федорівна Чеботаєва (1972–1976), Клара Григорівна Дьяконова (1974–1978), Ольга Данилівна Лозович (1978–2008), Віра Тимофіївна Дубина (1978–1984), Світлана Іванівна Чирська (1984–1986), Зоя Петрівна Кравченко (1986–1993), Тетяна Вадимівна Киричук (1993–2001), Євгенія Петрівна Кулькіна (2001–2009), Вікторія Вікторівна Роздорожня (з 2008), Тетяна Вадимівна Киричук (з 2009), Вікторія Сергіївна Мусієнко (з 2011).

Практично із самого початку заснування кабінету визначились основні напрями його роботи: проведення курсової підготовки педагогічних працівників, методичне забезпечення навчально-виховного процесу дошкільних закладів, вивчення, узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду.

У наш час цілісний освітній простір діяльності науково-методичної лабораторії створюється на основі комплексного поєднання системи заходів міжкурсового періоду та курсів підвищення кваліфікації. Щорічно план проведення курсів підвищення кваліфікації педагогів дошкільних навчальних закладів виконується на 100%.

Відповідно до чинної нормативно-законодавчої бази курси розраховані на певні кваліфікаційні категорії та дають підстави для їх підвищення. Навчальний процес переорієнтовано на використання активних форм та нових педагогічних технологій, які спрямовані не тільки на збагачення та оновлення певної суми знань і вмій, але і сприяють розвитку особистісних можливостей, креативності, самореалізації педагога у професійній діяльності.

Головною метою роботи лабораторії дошкільного виховання в останні роки було забезпечення сприятливих умов для безперервного підвищення кваліфікації педагогів. Основні завдання цієї роботи:

- забезпечення підготовки керівних та педагогічних кадрів дошкільних навчальних закладів області до запровадження Базового компоненту дошкільної освіти України, нових програм, посібників;
- удосконалення системи безперервного навчання педагогічних працівників шляхом запровадження різних форм курсової підготовки, організації науково-методичної роботи в міжкурсовий та період самоосвіти педагогів;
- здійснення моніторингових досліджень навчально-виховного процесу, організації науково-методичної роботи, ефективності управлінської діяльності в дошкільних навчальних закладах області та інших актуальних питань освітньої галузі;

До 70-річчя академії

– підвищення комп'ютерної грамотності та ефективне використання Інтернет-технологій педпрацівниками дошкільних навчальних закладів у професійній діяльності.

Для різних категорій педагогічних працівників проводяться науково-практичні семінари з актуальних питань дошкільної освіти. Працюють обласні творчі групи, до складу яких входять вихователі-методисти, вихователі дошкільних навчальних закладів області. Результатом праці є методичні посібники: «Навчання дітей дошкільного віку основам комп'ютерної грамотності», «Формування позитивного ставлення дошкільника до навчання в школі» та «Організація ігрової діяльності в дошкільному закладі».

Протягом останніх років вивчено та узагальнено досвід роботи Людмили Олександрівни Понікарчик, вихователя дошкільного навчального закладу № 4 Каховської міської ради «Виховання економічної культури в дітей дошкільного віку засобами театралізованої діяльності»; Антоніни Анатоліївни Козаренко-Чорнухи, вихователя дошкільного навчального закладу № 1 Великоолександрівського району «Цілісний підхід щодо всебічного розвитку дошкільника через українознавчі традиції», Лариси Володимирівни Іванової, музичного керівника дошкільного навчального закладу № 6 Скадовської міської ради «Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної діяльності» тощо.

З метою поліпшення якості дошкільної освіти проводиться планомірна робота з різними категоріями педагогічних працівників дошкільної освіти регіону. Зокрема, організовано вивчення Державних стандартів дошкільної та початкової загальної освіти педагогічними працівниками дошкільної та початкової школи в рамках постійно діючого семінару (on-line) «Упровадження Базового компоненту дошкільної освіти та Державного стандарту загальної початкової освіти в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів області».

Для підвищення статусу педагогічних працівників системи дошкільної освіти, розкриття творчого потенціалу вихователів дошкільних навчальних закладів відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу «Вихователь року – 2013». У конкурсі взяли участь 17 педагогічних працівників. Комплект матеріалів переможця підготовлено й подано для участі у III всеукраїнському турі конкурсу. Досвід Валентини Галимівни Хвостової (дошкільний навчальний заклад №5 Каховської міської ради) опубліковано у збірнику кращих матеріалів учасників I етапу III заключного туру конкурсу «Перлини педагогічної майстерності вихователя».

Педагоги дошкільця регіону брали участь у Всеукраїнському огляді відеоматеріалів за темою «Здоров'язбережувальні технології в дошкільних навчальних закладах». Краці роботи (ДНЗ №9 Каховської міської ради, ДНЗ №1, ДНЗ №2 Голопристанської міської ради) були оприлюднені на сайті Міністерства

До 70-річчя академії

освіти і науки для громадського обговорення.

У 2013 році працівники лабораторії були учасниками Всеукраїнської конференції на тему: «Сучасні п'ятирічні діти: проблеми і особливості розвитку», де на засіданні дискусійної студії «Пізнавальний розвиток п'ятирічної дитини» представили досвід роботи дошкільних навчальних закладів Херсонської області з зазначеної проблеми.

Із 2012 року відділ дошкільного виховання та початкового навчання очолює Тетяна Вадимівна Киричук. Методисти: Вікторія Сергіївна Мусієнко, Таміла Миколаївна Ключева та кандидат педагогічних наук Ольга Володимирівна Стребна. За роки діяльності вони створили систему роботи, спрямовану на забезпечення сприятливих умов для підвищення рівня професійної компетентності і загальної культури педагогів дошкільних навчальних закладів та початкової школи, озброєння їх новітніми інтерактивними технологіями виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, створення банку даних інноваційних технологій у області, забезпечення підвищення кваліфікації педагогів дошкільних навчальних закладів та початкової школи, інтеграцію курсової, міжкурсової та самоосвітньої діяльності педагогів.

Навчально-методичний кабінет початкового навчання був створений у складі Херсонського обласного інституту вдосконалення вчителів у 1944 році. Його головним завданням стало надання методичної допомоги вчителям початкової ланки освіти з підвищення рівня професійної компетентності педагогів області. Завідувачами кабінету працювали досвідчені фахівці з власним небуденним поглядом на питання освітньої справи, зокрема початкової ланки: М.Ф. Волобуєва (до 1948 року), Сергій Денисович Ораторський (1952–1964), Валентина Ігнатівна Яловенко (1964–1976), Зоя Григорівна Діброва (1967–1987), Тетяна Миколаївна Нагорняк (1987–1988), Володимир Петрович Сагайдак (1988–1997), Людмила Аркадіївна Пермінова (1988–2000), Ольга Володимирівна Стребна (2000–2012), з 2012 року – Таміла Миколаївна Ключева. Методистами – Микола Михайлович Мамросов (1964–1967), Ніна Яківна Некрасова (1967), Віра Андріївна Попович (1968–1987), Ніна Григорівна Торопова (1969–1973), Ірина Миколаївна Раєвська (1995–2006), Олена Валеріївна Саган (1998–2000), Віталія Володимирівна Примакова (2006–2008), Вікторія Сергіївна Мусієнко (2009–2010), Таміла Миколаївна Ключева (з 2010), Ольга Володимирівна Стребна (з 2012).

Науково-методична лабораторія початкового навчання продовжує розвій традицій, закладених у попередній період її плідного та багатоаспектного функціонування. На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20.04.11 р. №462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» науково-методичною лабораторією спільно з кафедрою теорії і методики дошкільного виховання і початкового на-

До 70-річчя академії

вчання розроблено програму заходів, спрямованих на послідовне та системне впровадження Державного стандарту в школах області. У цьому напрямку працівники лабораторії початкового навчання забезпечили науково-методичний супровід процесу переходу початкової школи області до роботи за новими програмами та навчально-методичними матеріалами, організацію керівництва та координацію роботи методичної служби регіону з метою якісного впровадження положень Держстандарту.

Особливу увагу приділено введенню до навчально-виховного процесу підвищення кваліфікації вчителів лекційних, практичних та семінарських занять, пов'язаних з особливостями викладання предметів у 1, 2 та 3 класах початкової школи («Компетентнісний підхід до навчання учнів на уроках природознавства в 1 класі початкової школи», «Формування здоров'язбережувальної компетентності учнів при вивченні курсу «Основи здоров'я», «Упровадження програми з російської мови та літератури в початковій школі згідно з новим Державним стандартом», «Особливості реалізації нової базової програми з математики за новим Державними стандартом початкової загальної освіти», «Методика викладання навчального предмета «Основи здоров'я» в початковій школі», «Актуальні питання освітньої галузі «Суспільствознавство» в початковій школі» тощо).

До варіативної частини навчально-тематичного плану введено спецкурс, спрямований на підготовку вчителів до використання інформаційно-комунікаційних технологій з теми «Підготовка педагогічних кадрів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності», а також проблемно-тематичні курси «Методика викладання навчального курсу «Сходинки до інформатики». У результаті проведеної працівниками лабораторії роботи до викладання даного курсу протягом 2013-2014 років підготовлено 586 учителів початкових класів та 211 вчителів інформатики. Для постійної підтримки педагогів початкової ланки освіти області з серпня 2013 року працівниками науково-методичної лабораторії інформатики створено інформаційно-навчальний ресурс «Дистанційне навчання педагогічних кадрів» (<http://dnpk.16mb.com/>). На цьому ресурсі вчителі мають змогу навчатися дистанційно за програмою спецкурсу «Методика викладання навчального курсу «Сходинки до інформатики» (<http://dnpk.16mb.com/clubs/1>). За даною формою відповідне навчання пройшли 180 учителів початкових класів.

З метою вдосконалення професійної підготовки педагогів під час курсів підвищення кваліфікації запроваджено проведення майстер-класів з тем «Особистісно зорієнтована модель навчання і виховання в початковій школі» (Г.О.Соценко, учитель-методист, заслужений учитель України, тренер програми «Крок за кроком», директор гімназії м.Скадовська), «Економіка» (О.В.Болдіна, спеціаліст вищої категорії, учитель

До 70-річчя академії

початкових класів Херсонського навчально-виховного комплексу «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» № 56 Херсонської міської ради), «Упровадження проекту «1 учень – 1 комп'ютер» у школах області» (Т.В.Пуленець, учитель-методист ЗОШ № 50 Херсонської міської ради), «Навчання каліграфічного письма учнів 6-річного віку» (Л.А.Македонова, учитель-методист Херсонської багатoproфільної гімназії №20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради) та школи перспективного педагогічного досвіду з теми «Формування вмінь і навичок самостійної роботи засобами алгоритмізації навчальних дій» (О.Ф.Кравчук, учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, лауреат III туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2011», учитель початкових класів Херсонської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Херсонської міської ради).

Результатом інтенсивної та ґрунтовної роботи науково-методичної лабораторії початкового навчання стало проведення для методистів початкового навчання, учителів початкових класів області близько 40 науково-практичних, методичних та проблемно-тематичних семінарів («Формування природничо-наукової картини світу в дошкільника й молодшого школяра», «Тематичне навчання як засіб розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку за програмою всебічного розвитку дитини «Крок за кроком», «Методика викладання навчального курсу «Сходинки до інформатики» в початковій школі», «Компетентнісний підхід до викладання предметів у 2 класі початкової школи», семінар співпраці майбутніх та практикуючих учителів початкової школи «Використання безкоштовних онлайн-сервісів у навчальній діяльності» тощо), 8 вебінарів «Упровадження Базового компоненту дошкільної освіти та Державного стандарту початкової загальної освіти в практику роботи ДНЗ та загальноосвітніх навчальних закладів області» та низки семінарів за участі авторів нових програм та підручників («Навчальний зміст підручників для учнів 1 та 2 класу загальноосвітніх навчальних закладів як засіб реалізації завдань Державного стандарту початкової загальної освіти» (авт. М.Д.Захарійчук, С.М.Крамаровська, О.В.Коршунова, Й.Я.Ривкінд, С.О.Скворцова), 6 тренінгів з навчального предмета «Основи здоров'я».

Розпочато роботу консультпункту на базі КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» щодо планування роботи вчителів за новими програмами, підручниками, навчально-методичним забезпеченням учнів 1, 2 і 3 класів початкової школи. Особлива увага під час цих консультацій приділяється календарному тематичному плануванню, методиці проведення уроків із конкретних тем, технології підготовки й проведення уроків із використанням програмового забезпечення навчального курсу «Сходинки до інформатики», тренінгових занять із навчального предмета «Основи здоров'я» тощо.

До 70-річчя академії

На допомогу методистам початкового навчання районних методичних кабінетів, учителям початкових класів нашого регіону та всієї України за 2011-2014 рік працівниками лабораторії підготовлено до друку 25 статей, 5 методичних рекомендації, 6 збірників практичних матеріалів, 4 брошури. Співробітники лабораторії спільно з викладачами кафедри теорії і методики дошкільного виховання і початкового навчання організували та провели громадсько-педагогічне обговорення рукописів підручників для учнів 2 і 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською та російською мовами, проведено апробацію 4 підручників для 1 класу.

Протягом 20 років науково-методична лабораторія початкового навчання плідно і творчо співпрацює із Всеукраїнським фондом «Крок за кроком». Це дало змогу вчителям початкової ланки області взяти участь у проектах: «Упровадження програми всебічного розвитку дитини «Крок за кроком», «Використання інноваційних освітніх технологій для підготовки педагогів-дошкільників» (університет Фонтіс, Нідерланди), «Громадсько-активна школа», «Модифікація проектів «Школа – мій дім і родина» та «Підтримка дитячих садків» Антикризової програми Міжнародного фонду «Відродження» з метою забезпечення потреб дітей віком 4-5 років». Для реалізації даних проектів створено ресурсно-консультативний центр, продовжено роботу (на базі Скадовської гімназії) обласної школи-лабораторії із проблеми «Упровадження особистісно зорієнтованої моделі навчання в практику роботи початкової школи» (координатори – О.В.Стребна, Г.О.Соценко), проведено 14 семінарів-тренінгів, забезпечено вчителів методичною літературою, консультативною підтримкою. За результатами впровадження розроблено й видано методичні рекомендації та низку статей.

Для підвищення професійної компетентності вчителя, застосування діяльнісного, особистісно зорієнтованого, компетентнісного підходів, формування предметних і ключових компетентностей учнів у масштабі області продовжується робота з упровадження науково-педагогічного проекту «Росток». Інформаційно-консультативним центром, що працює на базі академії, спільно із загальноосвітньою школою I-III ступенів № 50 Херсонської міської ради підготовлено низку всеукраїнських семінарів з проведенням теоретичної і практичної частини (уроки, дослідження, відкриття).

Важливим напрямом роботи лабораторії є організація й проведення обласного конкурсу «Учитель року». О.Ф.Кравчук, учитель початкових класів Херсонської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Херсонської міської ради представляла Херсонську область на всеукраїнському рівні, виборола II місце серед найкращих учителів України (2011 рік).

Працівниками лабораторії організовано участь молодших школярів у Міжнародному конкурсі з української мови імені

До 70-річчя академії

Петра Ячика (Марина Регушенко, учениця 4 класу загальноосвітньої школи №4 I-III ступенів Херсонської міської ради, посіла I місце, учитель О.В.Слатвінська; Анна Степова, учениця 3 класу Скадовської гімназії, посіла III місце, учитель Н.В.Петровська.); всеукраїнському природничому інтерактивному конкурсу «Колосок» для учнів 3-4 класів (було охоплено понад 7900 учнів); Всеукраїнському заочному математичному конкурсі «Кенгуру» для учнів початкової школи (понад 80 дітей).

У вересні 2014 року кафедра теорії і методики дошкільного виховання та початкового навчання відзначає своє 20-річчя.

Попереду – робота, творчий пошук сучасних ефективних форм співпраці з педагогічними колективами області, а головне – бажання постійного професійного вдосконалення.

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН*

Структурний підрозділ КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» – кафедра теорії і методики викладання природничо-математичних та технологічних дисциплін відповідно до законодавства, рішення вченої ради була створена в 1994 році під назвою «кафедра природничо-математичних дисциплін». З перших днів свого існування кафедра стала виконувати освітню місію з підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичних та технологічних дисциплін, узгальнення і пропаганди перспективного педагогічного досвіду, удосконалення форм і методів навчально-виховного процесу, організації і впровадження в практику роботи шкіл досягнень педагогічних і психологічних наук.

Поява на освітній карті Херсонщини кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних та технологічних дисциплін змінила докорінно науково-методичну діяльність учителів загальноосвітніх закладів освіти. За 20 років існування кафедри змінювалися: її професорсько-викладацький склад, парадигми освіти, інформаційно-навчальне середовище навчання природничо-математичних предметів, форми навчальних занять. Перший професорсько-викладацький склад кафедри був таким: завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, доцент Валентина Іванівна Лисенко; кандидат педагогічних наук, доцент Ніна Антонівна Бабаєва; старший викладач Раїса Петрівна Супрун. А в 1995 році склад доповнили 4 кандидати наук, доценти (Віктор Петрович Берман, Світлана Андріївна Волкова, Світлана Вікторівна Шмалей, Валентина Дмитрівна Шарко); 3 старші викладачі (Віктор Якович Оксененко, Тетяна Іванівна Овчаренко, Раїса Петрівна Супрун); 2 викладачі (Сергій Євгенович Тригуб, Ева Давидівна Бурштейн).

---

* Укладач Юзбашева Г.С.